

CS

Evropská unie
Regionální politika

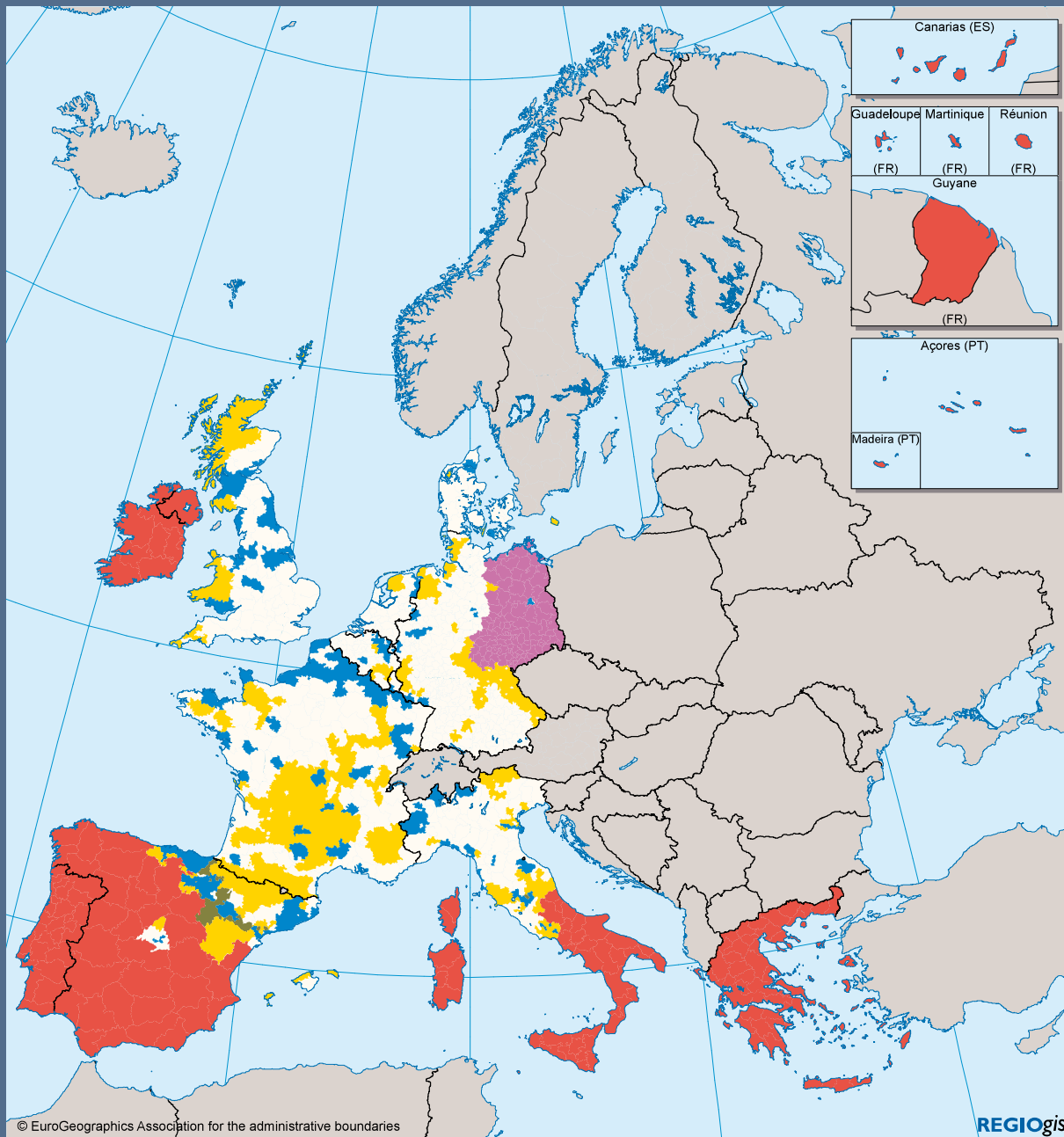
info regio

panorama

| Č. 26 | červen 2008 |

Politika soudržnosti EU 1988–2008 Investice do budoucnosti Evropy

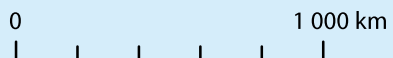

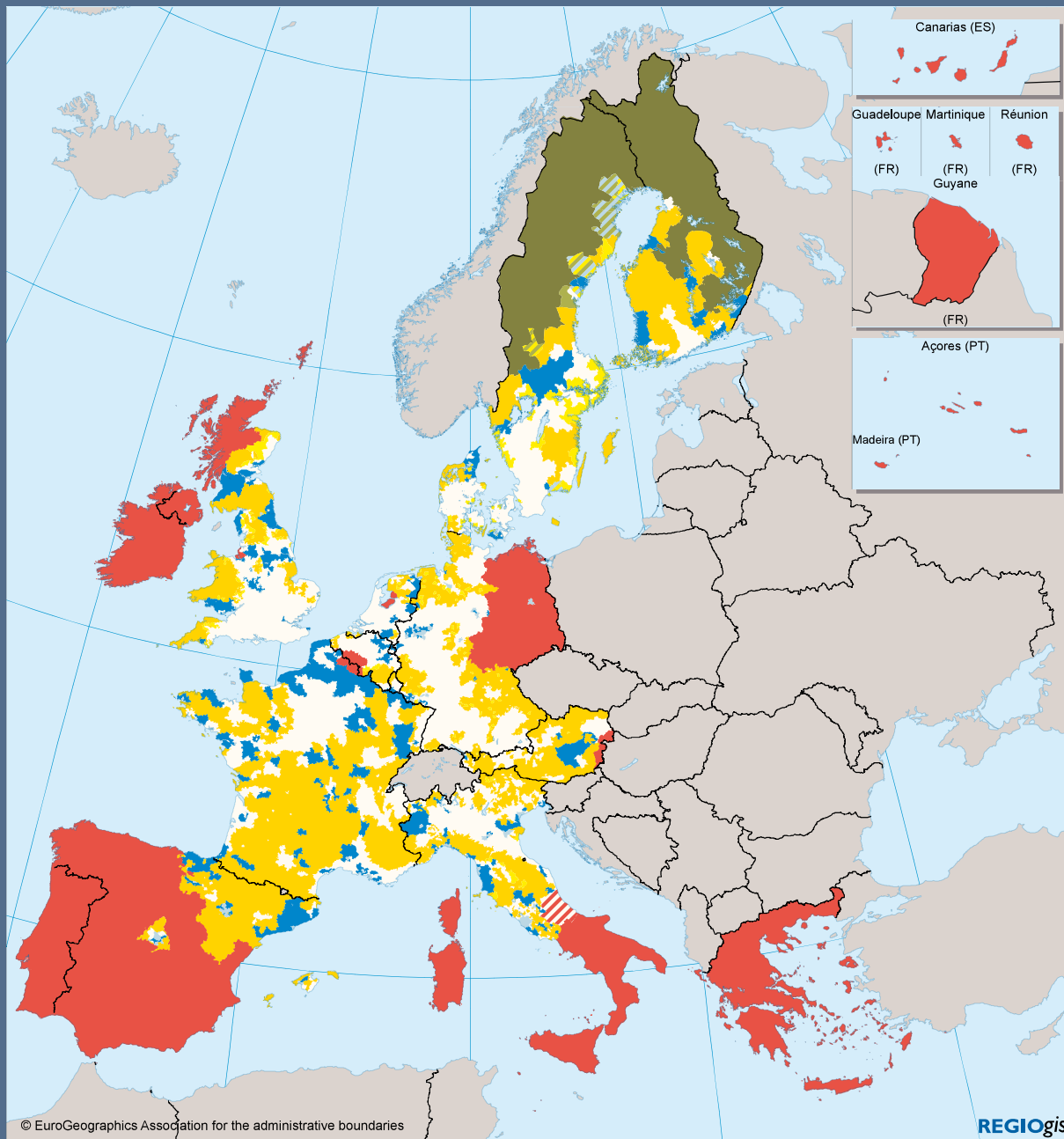
Strukturální fondy 1989–93: Vhodné oblasti

- Cíl 1*
- Cíl 2
- Cíl 5b
- Cíl 2 & 5b
- Nové německé Länder

Nové německé Länder
 Nové německé Länder vhodné pro pomoc od roku 1990
 Situace v zemích mimo EU v roce 1993

* regiony s HDP/osobu pod 75 % průměru EU

Strukturální fondy 1994–99 Vhodné oblasti

	Cíl 1*: Zcela vhodné		Cíl 6: Částečně vhodné
	Cíl 2: Zcela vhodné		Cíl 5b & 6: Částečně vhodné
	Cíl 2: Částečně vhodné		Cíl 2 & 6: Částečně vhodné
	Cíl 5b: Zcela vhodné		Cíl 2 & 5b: Částečně vhodné
	Cíl 5b: Částečně vhodné		Cíl 2, 5b & 6: Částečně vhodné
	Cíl 6: Zcela vhodné		Cíl 1: 1994–96

Švédsko, Finsko a Rakousko byly vhodné pro pomoc od roku 1995. Abruzzo bylo vhodné pro pomoc v rámci cíle 1 pro období od 1. ledna 1994 do 31. prosince 1996. Situace v zemích mimo EU v roce 1999

* regiony s HDP/osobu pod 75 % průměru EU

Generální ředitel Dirk Ahner

DIRK AHNER, EVROPSKÁ KOMISE, GENERÁLNÍ ŘEDITEL PRO REGIONÁLNÍ POLITIKU

Předmluva

Vážený čtenáři,

toto vydání časopisu Panorama je věnováno výhradně prvním 20 roků politiky soudržnosti EU. 24. června se Komise dohodla na nařízení, které spojí stávající fondy EU do souvislosti s „ekonomickou a sociální soudržností“, což je termín, který dva roky předtím zavedl Jednotný evropský akt. Od té doby se politika soudržnosti stala jednou z nejdůležitějších a nejdiskutovanějších politik EU. Domníváme se proto, že stojí za to ověřit, jak pevně se ukázalo její odůvodnění, implementace a dopad v průběhu let.

1988 znamená nejen zahájení této nové politiky, ale také konec diskusí, které započaly o několik let dříve. Od konce sedmdesátých let byla zkoušena integrace fondů EU v rámci cílených víceletých programů v tak zvaných „Integrovaných rozvojových programech“ a později v „Integrovaných středomořských programech“. Oba znamenaly radikální obrat v porovnání s tím, na co byly fondy normálně určeny: refundace existujících projektů zavedených členskými státy na ročním základě, což byl systém, který se ukázal být nepřesvědčivý a u kterého se předpokládalo, že bude nahrazen účinnějším řešením.

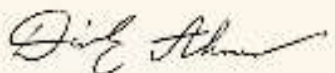
Od té doby vkládala politika soudržnosti vstupy Společenství do rámce strategického přístupu na evropské, národní a re-

gionální úrovni. Během času se zaměřila, aniž by ztratila ze zřetele svoji základní orientaci, obzvláště na činnost směrem k vyváženému a udržitelnému rozvoji evropských regionů. Umožňovala a umožňuje národním, regionálním a místním vládám zapojit se do strategií a sítí přesahujících politiky a hranice zemí.

„[Politika soudržnosti] se zaměřila, aniž by ztratila se zřetele svoji základní orientaci, obzvláště na činnost směrem k vyváženému a udržitelnému rozvoji evropských regionů.“

Pro regionální rozvoj neexistuje jeden recept na všechno. Avšak principy jako je partnerství, transparentnost, decentralizace a spoluúčast občanské společnosti se spojují a vytvářejí základní přínos politiky rozvoje. Posilují spolupráci mezi veřejnými a soukromými sektory a mají schopnost spojovat účinnost s decentralizací a aktivní spoluúčastí. V tomto smyslu je politika soudržnosti stále stejně moderní, jako byla v roce 1988.

Věřím, že budete tuto publikaci číst s potěšením.

1985

Akt o přistoupení Španělska a Portugalska

1986

Evropská rada EEA v Londýně

Ve dnech 5. a 6. prosince 1986 se Evropská rada dohodla na Jednotném evropském aktu.

1988

Evropská rada v Bruselu

Ve dnech 11. a 12. března 1988 se Evropská rada v Bruselu dohodla o prvním víceletém rozpočtu společenství pro roky 1989–93, často nazývaném jako „Delors I Package“.

1989 – 1993

Od projektů k programům

Ačkoli mohou být počátky politiky Společenství řešící regionální nerovnováhu nalezeny už v římské smlouvě, teprve v roce 1975 byl vytvořen Evropský fond pro rozvoj regionů. V těchto počátečních letech zůstávaly práce na čistě národní úrovni, vybrané projekty byly financovány členskými zeměmi s malým vlivem ať už na úrovni evropské nebo regionální. Byl použit roční systém výběru a refinancování existujících projektů, který byl podobný způsobu činnosti jiných fondů Společenství s územní působností jako jsou Evropský sociální fond a Evropský zemědělský podpůrný a garanční fond. Proto se „účinnost“ nástrojů Společenství stala tématem a v několika pilotních programech se projevila snaha o jejich integraci. Klíčové události roku 1986, obzvláště Jednotný evropský akt, přístup Řecka, Španělska a Portugalska a přijetí programu společného trhu, s sebou přinesly podnět k mnohem opravdovější „evropské“ politice soudržnosti. V březnu 1988 rozhodla Evropská rada v Bruselu vyčlenit 64 miliard ECU¹ pro strukturální fondy, což představovalo zdvojnásobení ročních zdrojů pro období 1989–93. Rada přijala 24. června 1988 první nařízení, které integrovalo strukturální fondy do zastřešující politiky soudržnosti. Tato přelomová reforma zavedla takové klíčové principy, jako soustředění se na nejméně rozvinuté regiony, víceleté plánování, strategickou orientaci investic a zapojení regionálních a místních partnerů.

CESTA K REFORMĚ

Po přistoupení Řecka v roce 1981 a Portugalska a Španělska v roce 1986 se regionální rozdíly v tehdejším Evropském společenství 12 států podstatnou měrou zvětšily. Před přístupem měl jeden Evropan z osmi roční příjem o 30 % nižší než průměr Společenství, to se po přistoupení v roce 1986 změnilo na jeden z pěti.

V důsledku krize rozpočtu, snahy dokončit vnitřní trh a zvýšit ekonomickou a sociální soudržnost podala Komise návrhy Parlamentu a Radě na reformu finančního systému Společenství. Ve své zprávě z 15. února 1987, nazvané „Udělat z jednotného aktu úspěch: nový cíl pro Evropu“, později uváděné jako „Baliček

Delors I“, navrhuje Komise pravidla pro zlepšení rozpočtových postupů a disciplíny. Návrh se týkal nové dohody mezi institucemi, podle kterého se Parlament, Rada a Komise dohodnou na víceleté finanční perspektivě a prioritách rozpočtu. Ve světle závěrů bruselské Evropské rady 11. a 12. února 1988 dospěly tyto tři instituce 29. června 1988 k dohodě, která poprvé stanovila pětiletou finanční perspektivu od 1988 do 1992.

Již v roce 1985 navrhla Komise „bílý papír“² o dokončení společného trhu do roku 1992. Následně přispěli k debatě o tom jak dosáhnout další integrace trhu svými dvěma zprávami italský ekonomové Tommaso Padoa-Schioppa a Paolo Cecchini³. Zatímco Cecchiniho zpráva odhadovala „cenu za nejednotnou Ev-

Itálie

Zlepšování infrastruktury

1985–1995

Jacques Delors

*Jacques Delors, Prezident Evropské komise
v letech 1985 až 1995.*

1989–1995

Bruce Millan

*Bruce Millan, člen Evropské komise v letech 1989
až 1995 zodpovědný za regionální politiku
a spolupráci s Výborem pro regiony.*

STRANA 9

ropu“, tj. ekonomické ztráty v důsledku nedokončení jednotného trhu mezi 4,25 % až 6,5 % HDP, Padoa-Schioppova zpráva upozorňuje na „vážná rizika zvěšující se nerovnováhy v průběhu liberalizace trhu“ a navrhuje „příslušná doprovodná opatření pro urychlení změn ve strukturálně slabých regionech a zemích“. „Balíček Delors I“, který byl přijat Evropskou radou v březnu 1998, umožnil náročný program „1992“ včetně reformy Společné zemědělské politiky, který posílil činnosti Společenství v oblasti politiky soudržnosti, vědy, techniky, politiky životního prostředí a dopravy.

Nejdůležitější posun v rozpočtu podpořil tři strukturální fondy a vedl k významnému nárůstu zdrojů. Jestliže roční platby vzrostly z přibližně 6,4 miliardy ECU v roce 1988 na 20,5 miliardy ECU v roce 1993⁴, jejich relativní podíl poskočil z 16 na téměř 31 % rozpočtu EU. K tomu došlo současně s radikální změnou způsobu, jakým byly fondy řízeny. Evropský sociální fond (ESF) od roku 1958, Evropský zemědělský podpůrný a garanční fond (EAGGF) od roku 1962 a Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) od roku 1975 vyvinuly – v souladu s roční rozpočtovou procedurou a národními kvótami vyjádřenými v dohodnutých nařízeních – systém refundování projektů, které byly vybrány a zahájeny členskými státy.

Aby byl tento systém „*juste retour*“ překonán, začala Komise rozvíjet a financovat regionální projekty na více autonomním a experimentálním základě, který se stal vzorem způsobu implementace politiky soudržnosti. Tyto výjimky zahrnovaly koordinaci výdajů EFRR, ESF a podpory EAGGE a začaly malými pilotními

„Evropa vidí svou budoucnost v dosažení rovnováhy mezi soutěžením a spoluprací, při kolektivní snaze o ovládnutí osudů mužů a žen, kteří v ní žijí. Je snadné toho dosáhnout? Ne. Síly trhu jsou mohutné. Když bychom ponechali věci jejich osudu, průmysl by se soustředil na severu a na jihu aktivity volného času. Ale tyto síly trhu, ať se zdají být jakkoli silné, ne vždycky táhnou stejným směrem. Snahou lidí a politického usilování je pokusit se vytvořit vyvážené území.“

Jacques Delors, 1989

Řecko

Zlepšení dopravního propojení, Řecko

Vybudování nové přeshraniční silnice mezi Řeckem a Bulharskem, Drama, Řecko.

Irsko

Modernizace železnice, Irsko

Modernizace železniční dráhy pro rozšíření sítě příměstských vlaků v oblasti Dublinu, Irsko.

Holandsko

Zlepšení úspor vody

STRANA 10

projekty v Neapoli a Belfastu a o několik let později v oblasti Lozer v jižní Francii. Na začátku osmdesátých let byly v dalších místech Společenství realizovány rozsáhlejší experimentální projekty, které se soustředily na integrovaný přístup k regionálnímu plánování prostřednictvím Integrovaných rozvojových operací (IDO). Většími experimentálními programy financovanými na evropské úrovni byly Integrované středomořské programy (IMP) prováděné v roce 1986 v Řecku, Itálii a Francii. Tento vývoj byl podpořen posunem v modelech politik urbanistického a regionálního rozvoje a studii, doporučujícími více integrovaný přístup budovaný zdola, který dával přednost „měkkým“ opatřením namísto jednostranného zaměření se na fyzickou investici zaměřenou např. na podniky a infrastrukturu.

POLITIKA SOUDRŽNOSTI MEZI ROKY 1989 AŽ 1993

Reforma z roku 1988 zavedla celou řadu principů pro politiku soudržnosti a pro její nástroje, které od té doby zůstávají „mode d'emploi“ této politiky. Těmito principy jsou:

- > Soustředit se na omezený počet cílů při současném zaměření na nejméně rozvinuté regiony;
- > víceleté plánování založené na analýze, strategickém plánování a vyhodnocování;
- > dodatečné ověření, že členské země nenahrazují národní výdaje výdaji EU;
- > partnerství v navrhování a implementaci programů při začleňování účastníků na úrovních

národních, oblastních a EU včetně sociálních partnerů a nevládních organizací, čímž je zajištěno vlastnictví a transparentnost akcí.

V roce 1988 bylo odsouhlaseno pět prioritních cílů:

- > **Cíl 1:** podpora rozvoje a strukturálních změn v regionech, jejichž rozvoj zaostává;
- > **Cíl 2:** změny v regionech vážně ovlivněných průmyslovým poklesem;
- > **Cíl 3:** boj s dlouhodobou nezaměstnaností;
- > **Cíl 4:** usnadnění pracovní integrace mladých lidí;
- > **Cíl 5:** (a) urychlení změn zemědělských struktur a (b) podpora rozvoje venkovských oblastí.

Prostředky poskytnuté ERDF, ESF a EAGGF v rámci Cíle 1 dosáhly výše 43,8 miliardy ECU (64 % z celkových prostředků) a týkaly se 25 % neboli 86,2 milionů obyvatel. Největšími příjemci bylo Španělsko s vyčleněnými 10,2 miliardami ECU, přičemž v regionech spadajících do Cíle 1 žije 57,7 % jeho obyvatel, Itálie (8,5 miliardy ECU; 36,4 % obyvatel), Portugalsko 8,45 miliardy ECU; 100 %), Řecko (7,5 miliardy ECU; 100 %) a Irsko (4,46 miliardy ECU; 100 %). Menší částky byly vyčleněny Německu pro jeho východoněmecké spolkové země spadající v roce 1990 do oblasti Cíle 1, Francii pro Korsiku a francouzská zámořská území a Spojenému království pro Severní Irsko. 35,2 % investic pro Cíl 1 bylo využito na infrastrukturu, jmenovitě do oblasti dopravy a životního prostředí, 33,6 % do výrobních investic jako je přímá a nepřímá pomoc podnikání a 29,6 % na lidské zdroje.

1989-93

Spojené království

Boj s nezaměstnaností

Portugalsko

Investice do dálnic, Portugalsko

Španělsko

Stavba mostů, Španělsko

Nová dálnice spojující Porto s Valença do Minho na portugalských hranicích, Portugalsko.

Most přes řeku Bidasoa, Navarre, Španělsko.

16,6 % neboli přibližně 57,3 milionů obyvatel žilo v oblastech Cíle 2 a mělo užitek z 6,1 miliardy ECU (9 % z celkového objemu) poskytnuté EFRR a ESF. Největšími příjemci bylo Spojené království (2 miliardy ECU; 35,5 % obyvatelstva), následované Španělskem (1,5 miliardy ECU; 22,2 %) a Francií (1,2 miliardy ECU; 18,3 %). Kromě Řecka, Irska a Portugalska využívaly i všechny ostatní členské země v menší míře prostředky Cíle 2. Z celkových investic bylo 55,1 % využito pro výrobní oblast, obzvláště pro podporu malých a středních podniků, 23,9 % na fyzickou regeneraci a životní prostředí, často v místech dřívějších průmyslových areálů, a 20,9 % na lidské zdroje.

Programy pro Cíl 3 a 4 se zaměřují na cílové skupiny pro aktivní politiku pracovního trhu a nemají tedy žádné územní zaměření a byly místo toho rozhodovány na národní úrovni. Vyčleněné prostředky pro oba cíle byly ve výši přibližně 6,67 miliardy ECU (10 % z celkové hodnoty) a byly poskytovány pouze prostřednictvím ESF. Hlavními příjemci bylo Spojené království (1,5 miliardy ECU), následované Francií (1,44 miliardy ECU) a Německem (1,05 miliardy ECU). Všechny ostatní země obdržely menší objemy s výjimkou Řecka, Irska a Portugalska, pro které byly vyčleněné objemy ESF zahrnuty do Cíle 1.

Závěrem, Cíl 5 dosáhl objemu 6,3 miliardy ECU (9,2 % z celkové hodnoty), přičemž Francie (2,3 miliardy ECU), Německo (1,4 miliardy ECU) a Itálie (0,96 miliardy ECU) byly hlavními příjemci. Zatímco opatření pod Cílem 5a neměla žádné územní zaměření, opatření pod cílem 5b se soustředila na venkovské oblasti, které

„Jednotný evropský akt významně zlepšuje institucionální systém a stanovuje nové cíle pro Společenství, obzvláště dokončení vnitřního trhu do roku 1992 a posílení hospodářské a sociální soudržnosti.

Uskutečnění těchto dvou cílů bude také odpovědí na naděje a potřeby zemí, které se právě připojily a které oprávněně očekávají, že jejich připojení ke Společenství by mělo podpořit jejich rozvoj a pomoci zvýšit jejich životní úroveň pomocí kombinace jejich vlastního úsilí a podpory jejich partnerů.“

Komise Evropského společenství: Úspěšné naplňování jednotného aktu: nové cíle pro Evropu, COM(87) 100 final, 15. února 1987.

Španělsko a Portugalsko

Plán Interreg spojující obě země

Most přes řeku Guadiana spojující Španělsko a Portugalsko.

Lucembursko

Zlepšení dopravního značení na hranici

Odstranění matoucího značení pro nákladní vozy překračující hranice Belgie, Francie a Lucemburska, Interreg.

Irsko

Oživení města

Obnova oblasti Temple Bar v Dublinu, Irsko.

STRANA 12

představují 17,6 milionů obyvatel, což je 5 % celkového počtu. Zatímco se výdaje pod Cílem 5a soustředily na investice do výrobní oblasti, financování pod Cílem 5b bylo dostupné pro nové hospodářské aktivity ve venkovských oblastech (47,2 %), infrastrukturu a lidské zdroje (po 20 %) a životní prostředí (12,1 %).

Kromě národních a regionálních programů zařazených do cílů bylo Komisi předloženo celkem 16 podnětů Společenství s vyčleněným objemem 5,3 miliardy ECU (7,8 % z celku) pro řešení specifických problémů určitých regionů nebo sektorů. S vyčleněným objemem přibližně 1,1 miliardy ECU podporovala iniciativa „Interreg“ přeshraniční spolupráci mezi sousedními regiony, zatímco „Euroform“, „Now“ a „Horizon“ (764 milionů ECU) podporovaly projekty v oblasti odborného výcviku a tvorby pracovních míst. „Leader“ (455 milionů EC) podporoval místní a venkovské rozvojové projekty a další iniciativy zaměřené na obnovu rozvoje průmyslových oblastí (Resider, Rechar, Retex, Renaval, Konver; celkem 1,1 miliardy ECU), nejvzdálenější regiony (Regis; 181 milionů ECU) nebo oblasti ochrany životního prostředí, energie, informačních technologií a výzkumu (Envireg, Regen, Prisma, Telematique, Stride; celkem 1,6 miliardy ECU). Za technického dohledu spustila Komise také pilotní projekty, sítě a studie a rovněž různé nástroje pro podporu malých a středních podniků, jako jsou „Střediska podnikatelských inovací“.

ADMINISTRACE A ŘÍZENÍ

Administrace strukturálních fondů byla v letech 1989 až 1993 řízena souborem pěti nařízení Rady, která zajišťovala jejich efektivitu a koordinaci, implementaci a obecná opatření a implementaci každého ze tří fondů. Koordinační nařízení bylo přijato 24. června 1988, rozhodnutí Rady o zbylých čtyřech bylo učiněno 19. prosince 1988. Všechny vstoupily v platnost 1. ledna 1989.

Koordinační nařízení⁵ stanovuje uvedené cíle a principy, účely fondů, různé formy pomoci, přičemž nejdůležitější z nich jsou „Operační programy“, povinnost členských států zavést pro každý z cílů „regionální plán rozvoje“ (pro Cíle 1,2 a 5b) nebo „národní plán“ (pro Cíle 3 a 4). Následně by Komise přijala Rámce podpory ze strany Společenství (CSFs). Kromě toho si koordinační nařízení vyhrazuje právo spolufinancování až do výše 75 % pro akce pro Cíl 1 a 50 % v případě ostatních cílů.

Implementační nařízení⁶ určovalo obsah plánů a CSFs, větší projekty, pro které by bylo zapotřebí rozhodnutí Komise a stanovovalo systém povinností, plateb za akce a finanční kontroly. Obecná pravidla stanovovala uspořádání monitorování, vyhodnocování, poskytování zpráv a veřejných informací, které provázejí danou akci.

Tři implementační nařízení⁷ pro EFRR, ESF a EAGGF, část podpory, obsahovala další informace o obsahu plánů a programů, jejich vhodnosti a o technické podpoře.

1989-93

Portugalsko

Ochrana životního prostředí

Fondy Envireg byly použity pro stabilizaci městské skládky v Alcanena, Lisboa e Vale do Tejo, Portugalsko.

Itálie

Vytváření pracovních míst

Rekonstrukce výcvikové a průmyslové základny pro mladé lidi, Cagliari, Sardegna, Itálie.

Francie

Investování do malých a středních podniků

Podpora banánové plantáže v La Réunion, Francie.

Je to výrazný posun od každoročního výběru projektů členskými státy a jejich přijímání Evropskou komisí k více strategickému, víceletému plánování postavenému na širokém partnerství mezi regiony, členskými státy a Evropskou komisí. Rozhodování o plánech (analýza), CSF (koordinace akcí) a operačních programech (implementace) bylo novou výzvou pro všechny zúčastněné. Na každé úrovni musely být nejprve stanoveny procedury pro řízení fondů, jejich sledování a kontrolu. Kromě toho bylo nezbytné ve všech stupních provádění komunikace mezi idejemi a nástroji s různými tradicemi. Není proto překvapivé, že první generace operačních programů byla ne-

byla přijata před rokem 1990 a výsledkem toho bylo zpoždění jejich implementace.

Avšak nová třída účastníků na evropské, národní a regionální úrovni a partneři mimo veřejnou správu se začali učit, budovat schopnosti a zkoušet nové způsoby řešení a partnerství pro regionální a místní rozvoj.

Základní fakta a čísla

- > **Celkový rozpočet strukturálních fondů** 69 miliard ECU představujících 25 % rozpočtu EU a 0,3 % celkového HDP EU
 - > **z čehož pro regiony pro Cíl 1:** 64 %.
 - > **počet obyvatel v regionech pro Cíl 1:** 86,2 milionů (25 % z celkového počtu⁸)
- > **Hlavní příjemci:** Španělsko (14,2 miliardy ECU), Itálie (11,4 milionů ECU), Portugalsko (9,2 miliardy ECU), Řecko (8,2 miliardy ECU).

Výsledky

- > Regiony Cíle 1 snížily rozdíl v HDP na hlavu v porovnání s průměrem EU o 3 procentní body.
- > Prostřednictvím strukturálních fondů bylo v Řecku, Irsku, Portugalsku a Španělsku vytvořeno 600 000 pracovních míst a průměrný HDP na osobu v těchto zemích vzrostl z 68,3 % na 74,5 % průměru Společenství.
- > Prostřednictvím ESF bylo vyškoleny 917 000 osob.
- > V regionech Cíle 2 získalo pomoc 470 000 malých a středních firem.

Více podrobností najdete na stránkách „vyhodnocení“ na: http://ec.europa.eu/regional_policy

1992

Podpis smlouvy o Evropské unii

1992

Evropská rada v Edinburgu

Evropská rada odsouhlasila v Edinburgu 11. a 12. prosince 1992 finanční perspektivu na roky 1994–99.

Rakousko

Věnovat se životnímu prostředí, Rakousko

Evropské středisko pro obnovitelnou energii v Güssingu, Rakousko.

STRANA 14

1994 – 1999

Upevňování a znásobení úsilí

Smlouva o Evropské unii, dohodnutá v Maastrichtu 7. února 1992 a revidovaná Smlouva o Evropských společenstvích (TEC) vstoupily v platnost 1. listopadu 1993. Ve vztahu k politice soudržnosti a k regionální politice vytvořila TEC nový nástroj, Fond soudržnosti, a novou instituci, Výbor regionů spolu s principem decentralizace. V prosinci 1992 se Evropská rada dohodla na nové finanční perspektivě na období 1994–1999 a pro strukturální fondy a fondy soudržnosti bylo vyčleněno 168 miliard ECU⁹. To představuje zdvojení ročních zdrojů a odpovídá třetině rozpočtu EU. 20. července 1993 byla Radou přijata nová nařízení pro politiku soudržnosti, která nyní obsahují finanční nástroj pro podporu rybníkářství a fond soudržnosti. Nová nařízení potvrzují klíčové principy politiky – soustředění, plánování, spoluúčast a partnerství – a ponechává pět existujících cílů v podstatě nezměněných. Některá opatření byla posílena, jako spoluúčast dalších institucí EU, obzvláště Evropského parlamentu, a pravidla pro partnerství, vyhodnocování a veřejnou informovanost. Při přistoupení Rakouska, Finska a Švédska 1. ledna 1995 změnové nařízení definovalo šestý cíl podporující mimořádně řídké osídlená území Finska a Švédska a vyčlenilo prostředky pro tyto tři nové členské země.

CESTA K REFORMĚ

V tak zvaném „Baličku Delors II“¹⁰, předloženému k projednání čtyři dny po podepsání Maastrichtské smlouvy, navrhla Evropská komise program a rozpočet „směrování k ekonomické a měnové unii, která by Společenství umožnila plně využívat výhod organizovaného hospodářského území a jednotné měny“. Návrh obsahoval podrobnosti o novém fondu soudržnosti a nárůst rozpočtu strukturálních fondů a zjednodušení implementačních pravidel. Kompromis, dohodnutý na Evropské radě v Edinburgu 11. a 12. prosince 1992 stanovil zdroje pro období 1994–99. Pro strukturální fondy bylo vyčleněno 153 miliard ECU a pro Fond soudržnosti 15 miliard ECU, z nichž bylo 68 % vyhrazeno pro nejchudší regiony a země.

V dubnu 1993 navrhla Komise nařízení pro strukturální fondy, která byla Radou schválena v červenci 1993¹¹. Na základě principu partnerství byl proces vyjednávání nařízení provázen komentáři Evropského parlamentu, hospodářských a sociálních partnerů a sdruženími zastupujícími zájmy regionů. Nařízení pro Fond soudržnosti¹² bylo přijato v květnu 1994 včetně přidělení 15,15 miliard ECU. Platí pro země s hrubým národním produktem menším než 90 % průměru Společenství za podmínky, že mají program vedoucí k hospodářskému sbližování při splnění kritérií hospodářské a měnové unie, jak bylo stanoveno ve Smlouvě o ES. Fond mohl financovat až 85 % nákladů na projekty souvisejících s dopravní infrastrukturou a s životním prostředím s náklady přesahujícími

1994-1999

1995–1999

Monika Wulf-Mathiesová

Monika Wulf-Mathiesová, členka Evropské komise v letech 1995 až 1999 zodpovědná za regionální politiku a vztahy s Výborem pro regiony a fondy soudržnosti.

Švédsko

Investice do nových technologií ve Švédsku

Počítače pro nepříznivé prostředí od Arctic Inventors Network v Luleå, Švédsko.

Finsko

Investice do pohraničních oblastí

STRANA 15

10 milionů ECU. Byly řízeny na základě rozhodnutí přijatých Komisí pro jednotlivé projekty. V letech 1994 až 1999 měly z fondů prospěch Řecko, Irsko, Portugalsko a Španělsko.

POLITIKA SOUDRŽNOSTI MEZI ROKY 1994 AŽ 1999

Reforma z roku 1993 ponechala cíle z období 1994–99 více méně beze změny:

- > **Cíl 1:** podpora rozvoje a strukturálních změn regionů, jejichž rozvoj zaostává;
- > **Cíl 2:** přeměny regionů nebo částí regionů vážně ovlivněných průmyslovým poklesem;
- > **Cíl 3:** boj s dlouhodobou nezaměstnaností a podpora integrace mladých lidí do pracovního procesu a osob ohrožených vyloučením z trhu práce, podpora rovných pracovních příležitostí pro muže a ženy;
- > **Cíl 4:** podpora přizpůsobení pracovních sil změnám v průmyslu a změnám výrobních systémů;
- > **Cíl 5:** podpora rozvoje venkova (a) urychlením změn zemědělských struktur v rámci reformy společné zemědělské politiky a podporováním modernizace a strukturálních změn v sektoru rybářství (b) podpora rozvoje a strukturálních změn venkovských oblastí; a
- > **Cíl 6:** rozvoj a strukturální změny regionů s mimořádně nízkou hustotou obyvatelstva (od 1. ledna 1995).

Prostředky poskytnuté EFRR, ESF a EAGGF v rámci Cíle 1 byly ve výši 94 miliard ECU, ve

„Kvalita implementace je stále větší měrou určována kvalitou partnerství. Úspěch politiky soudržnosti v reálných podmínkách závisí na funkčním partnerství, které přivádí dohromady všechny, kteří se zúčastňují hospodářského vývoje regionu. To zahrnuje představitele ministerstev a volené místní představitele a představitele podnikatelského světa, odbory, ženy, charitu a dobrovolné organizace, sdružení na ochranu životního prostředí, i když znám některé vládní představitele, kteří nad tím vším ohrnou nos.“

Monika Wulf-Mathiesová na prvním Fóru soudržnosti 27. dubna 1997 v Bruselu

Německo

Přestavba infrastruktury

Přestavba mostu Kronprinzenbrücke, Berlín, Německo.

Severní Irsko, VB

Lepší dopravní spoje pro podnikání

Nový přístav v Londonderry, financovaný ERDE.

Španělsko

Posilování evropské infrastruktury

STRANA 16

fondech soudržnosti to pak bylo 14,45 miliard ECU (68 % z celkového počtu dostupných fondů¹³). Vynaložení těchto prostředků se týkalo 24,6 %, neboli 97,7 milionů obyvatel. 41 % investic v rámci Cíle 1 bylo použito na podporu podniků, 29,8 % na infrastrukturu, z čehož přibližně polovina byla na dopravu, čtvrtina na životní prostředí a 24,5 % na lidské zdroje.

60,6 milionů lidí (16,3 % z celkového počtu) z oblastí Cíle 2 mělo užitek z investičního balíku o objemu 9,4 miliardy ECU (10,6 % z celkového objemu) poskytnutého EFRR a ESF, z čehož bylo 55,1 % spotřebováno především na podporu malých a středních podniků. Další 23,9 % bylo využito na fyzickou regeneraci a životní prostředí, často ve vztahu k bývalým průmyslovým areálům, a 20,9 % získaly lidské zdroje.

Celkový objem vyčleněných prostředků pro Cíle 3 a 4 byl přibližně 15,2 miliard ECU (9,1 % z celkového objemu). Tyto prostředky přicházely z ESF pro aktivity na trhu práce a pro sociální začlenění.

Prostředky pro Cíl 5 dosáhly výše 13 miliard ECU (7,8 % z celkového objemu) a byly dostupné pro nové hospodářské aktivity v rybářství a ve venkovských oblastech (47,2 %), infrastrukturu a lidské zdroje (po 20 %) a životní prostředí (12,1 %). Ve venkovských oblastech podporovaných v rámci Cíle 5b žilo 32,7 milionů lidí, což představuje 8,8 % z celkového počtu obyvatel EU.

Švédsko a Finsko obdržely 697 milionů ECU (0,4 % z celkového objemu) v rámci Cíle 6.

Pro 13 iniciativ Společenství bylo vyčleněno 14 miliard ECU (8 % z celkového objemu) pro spolufinancování přeshraniční, nadnárodní a inovační projekty.

ADMINISTRACE A ŘÍZENÍ

V letech 1994 až 1999 byla pravidla pro řízení strukturálních fondů a Fondu soudržnosti stanovena souborem sedmi nařízení Rady, které určovaly jejich efektivitu a koordinaci, implementaci a obecná ustanovení a pro implementaci každého ze čtyř strukturálních fondů. Pro Fond soudržnosti bylo přijato samostatné nařízení. Koordinační nařízení neprodělavalo mnoho změn vůči předchozímu třístupňovému systému zavedenému v roce 1989, který zahrnoval národní plány, rámce podpory ze strany Společenství (CSFs) a operační programy. Vyžaduje však, aby národní plány byly podrobnější, obzvláště v oblasti životního prostředí. Zavedlo také novinku v podobě Jednotného programového dokumentu, který znamenal, že členské státy a regiony mohou podávat plány a operační programy v jednom dokumentu, po kterém následuje jedno rozhodnutí Komise.

V tomto období došlo v politice rozvoje k řadě důležitých posunů. V listopadu 1996 byla publikována první zpráva o ekonomické a sociální soudržnosti, která uváděla ekonomické a sociální nerovnosti Unie na regionální úrovni a odhadovala dopad politik národních a Společenství na jejich vývoj. Byla představena v dubnu 1997 na prvním Fóru soudržnosti, což byla událost, která od té doby doprovází přijetí

1994-99

Německo

Podpora turistiky, ochrana kultury

Portugalsko

Ochrana životního prostředí

Vyčištění Ria Formosa na Algarve v Portugalsku.

Francie

Výzkum a vývoj

Zahradnický výzkum a vývoj v Basse-Normandie, Francie, podporovaný EFRR.

každé následné zprávy a stalo se fórem pro výměnu zkušeností a informací o politice soudržnosti pro členské státy, regiony a účastníky.

V květnu 1999 byla přijata Evropská perspektiva územního rozvoje (ESPD), což je právně nezávazný dokument poskytující politický rámec pro sektorově orientovanou politiku na místní, regionální, národní a evropské úrovni, která má územní dopad.

A na závěr, podpis amsterodamské smlouvy v říjnu 1997 zakotvil princip evropské strategie zaměstnanosti, který ustavil užší spolupráci národních politik zaměstnanosti.

„Fond soudržnosti dodává Společenství nový rozměr. Svým způsobem provádění umožňuje fond členským státům reagovat na konvergenční kritéria tak, aby mohly směřovat ke třetí fázi ekonomické a měnové unie.“

Jacques Delors před Evropským parlamentem 11. února 1992

Základní fakta a čísla

- > **Celkový rozpočet strukturálních fondů a Fondu soudržnosti:** 168 miliard ECU představujících přibližně třetinu rozpočtu EU a 0,4 % celkového HDP EU.
 - > **z čehož pro regiony pro Cíl 1:** 68 %
 - > **počet obyvatel v regionech pro Cíl 1:** 91,7 milionů (24,6 % z celkového počtu)
- > **Hlavní příjemci:** Španělsko (42,4 miliardy ECU), Německo (21,8 miliardy ECU), Itálie (21,7 miliardy ECU), Portugalsko (18,2 miliardy ECU), Řecko (17,7 miliardy ECU) a Francie (14,9 miliardy ECU).

Výsledky

- > Vliv intervencí strukturálních fondů v letech 1994 až 1999 na HDP v reálných hodnotách je odhadován zvýšení o 4,7 % v Portugalsku, 3,9 % ve východoněmeckých spolkových zemích, 2,8 % v Irsku, 2,2 % v Řecku, 1,4 % ve Španělsku a 1,3 % v Severním Irsku.

- > V regionech spadajících pod Cíl 1 bylo vytvořeno 700 000 pracovních míst, což zvýšilo zaměstnanost v Portugalsku o téměř 4 %, v Řecku o 2,5 % a mezi 1 % až 2 % v nových německých spolkových zemích, na jihu Itálie a Španělska.
- > 800 000 malých a středních podniků, včetně 500 000 pro Cíl 1, obdrželo přímou investiční pomoc.
- > Bylo vybudováno nebo modernizováno 4 104 km dálnic a 31 844 km ostatních silnic. Investice do železniční infrastruktury vedla ke snížení jízdních dob na klíčových tratích jako je Athény – Thesaloniki – Idomeni (zkrácení jízdní doby o 1 hodinu 30 minut), Lisabon – Faro (1 hodina 35 minut), Lisabon – Vila Formoso (1 hodina 20 minut), Larne – Dublin (20 minut) a Belfast – Derry (25 minut).
- > V regionech spadajících do Cíle 2 bylo vytvořeno odhadem 567 000 nových míst, nezaměstnanost klesla z 11,3 % na 8,7 % a z EFRR fondů bylo investováno 3,2 miliard ECU do rozvoje 115,1 milionů čtverečních metrů nových areálů a provozoven.

Více podrobností najdete na stránkách „vyhodnocení“ na:

http://ec.europa.eu/regional_policy

1999

Evropská rada v Berlíně

24. a 25. března 1999 se Evropská rada v Berlíně dohodla na „Agendě 2000“ a na rozpočtu pro období 2000–06.

Litva

Investování do infrastruktury

Výměna hlavní čerpací stanice v Rize, spolufinancovaná z předvstupových programů, Litva.

Estonsko

Posílení vzdělávacího systému

Nová mateřská školka v Estonsku, financovaná z předvstupových programů, SAPARD.

2000 – 2006

Udělat z rozšíření úspěch

Směřování ke zjednodušení návrhu a procedur politiky soudržnosti souběžně s přípravami na rozšíření, to byla dvě hlavní témata období 2000–06. „Agenda 2000“ byla v přípravě od druhé poloviny devadesátých let a připravila cestu pro dosud největší rozšíření EU při připojení 10 nových členských států v květnu 2004. Důsledek tohoto rozšíření zvýšil počet obyvatel EU o 20 %, ale pouze 5 % nárůst HDP Unie. S rozšířením přišlo zvětšení nerovnosti v příjmech a zaměstnanosti, protože průměrný HDP na osobu v těchto nových členských zemích byl menší než polovina průměru EU a pouze 56 % jejich obyvatel bylo aktivně zaměstnaných v porovnání s 64 % v EU-15. Území nových členských států téměř kompletně spadalo do Cíle 1 jako vhodných pro nejvyšší možnou podporu ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti. Práce však začaly ještě před rozšířením včetně vytvoření předpřístupových nástrojů dostupných pro tehdy kandidátské země pro přípravu na politiku soudržnosti. Následně po rozhodnutí přijatém berlínskou Evropskou radou v březnu 1999 činil rozpočet pro politiku soudržnosti na roky 2000–06 celkem 213 miliard eur¹⁴ pro patnáct členských států. Pro nové členské státy bylo pro období 2004–06 vyčleněno dalších 22 miliard eur. Evropskou radou v Lisabonu byla v březnu 2000 odsouhlasena „Lisabonská strategie“, která se se svým zaměřením na růst, zaměstnanost a inovaci stala leitmotivem mnoha politik EU a byla impulsem pro změnu paradigmatu pro politiku soudržnosti.

CESTA K REFORMĚ

V červenci 1997 předložila Evropská komise „Agendu 2000“¹⁵, dokument popisující celkové výhledy pro rozvoj Evropské unie a jejích politik, horizontální problémy vzniklé rozšířením a obrys budoucího finančního rámce na roky 2000–06. Výsledný legislativní balík byl navržen v březnu 1998 a zahrnoval společnou zemědělskou politiku, reformu politiky soudržnosti, předpřístupové nástroje a nový finanční rámec. Na své schůzi 24. března 1999 v Berlíně dosáhla Evropská rada

dohody o návrzích Komise, čímž umožnila implementaci následných legislativních a rozpočtových opatření.

V červnu 1998 navrhla Komise nařízení o strukturálních fondech a fondu soudržnosti a o předpřístupových nástrojích, které byly odsouhlaseny Radou – a zčásti Evropským parlamentem – v období mezi květnem a červencem 1999. Na základě revidovaných nařízení Smlouvy se Evropský parlament poprvé podílel na přijetí nařízení o EFRR a ESF prostřednictvím spolurozhodovací procedury. Významná změna přišla ve formě nového

2000

1999–2004

Michel Barnier

Komisař pro regionální politiku v období září 1999 až duben 2004.

Polsko

Zlepšení stavu silnic

Zlepšení stavu silnic mezi Sochaczewem a Grojecem pro dopravu objíždějící jih Varšavy, Polsko.

Kypr

Obnova vesnice

„obecného“ nařízení¹⁶ přijatého Radou. Nahradilo koordinační nařízení a část implementačního nařízení. Kromě toho bylo přijato pět nových nařízení o EFRR, ESF, Evropském zemědělském podpůrném a garančním fondu (EAGGF), Finančním nástroji pro podporu rybářství a fondu soudržnosti. Mezi březnem 2000 a březnem 2001 rozhodla Komise o dalších pěti nařízeních týkajících se implementace, která stanovila podrobná pravidla o užívání eura, o informacích a publicitě, přípustných vydáních, systémech řízení a kontroly a finančních úpravách. A závěrem, byla v červnu 1999 přijata nařízení Rady pro Nástroj pro předpřístupovou strukturální politiku (ISPA) a Zvláštní přístupový program pro zemědělství a rozvoj venkova (SAPARD).

POLITIKA SOUDRŽNOSTI MEZI ROKY 2000 AŽ 2006

Reforma z roku 1999 spojila předchozí Cíle 2 a 5 a Cíle 3 a 4, čímž snížila počet cílů strukturálních fondů z šesti na tři, a snížila počet iniciativ Společenství ze 13 na čtyři. Tři zbývající cíle byly:

- > **Cíl 1:** podpora rozvoje a strukturálních změn regionů jejichž rozvoj zaostává;
- > **Cíl 2:** a následná podpora ekonomické a sociální přeměny oblastí které se potýkají se strukturálními těžkostmi; a
- > **Cíl 3:** podporovat úpravu a modernizaci politiky a systémů vzdělávání, výcviku a zaměstnanosti.

„Dokud má Evropa cíle, musí mít politiku soudržnosti, která by je pomáhala splnit. Jedním z cílů je sdílený pokrok ve znovusjednocené Evropě. Novým horizontem je dát rozšířené Evropě prostředky pro dosažení dynamického růstu a vysoké zaměstnanosti na udržitelném základě. A způsob, jak toho dosáhnout, byl již naplánován: musíme usilovat o dosažení cílů jednomyslně stanovené lisabonskou a gothenburgskou agendou. Konec konců, jsou to naše regiony, oblasti, města a městečka, která uskutečňují investice, implementují politiky národní a Společenství a aplikují zákony EU. Nesmíme je nechat stranou jako diváky, ale musíme z nich udělat naše partnery při zdolávání výzev udržitelného rozvoje.“

Michel Barnier před Evropským parlamentem 18. února 2004

2004

Rozšíření EU na 25

1. květen 2004, oslava rozšíření EU na 25 členských států.

Španělsko

Rekultivace průmyslových skádek

Belgie

Vytváření pracovních míst

Pracovní místa vytvořená pro imigranty v Antverpách, Belgie.

2000-06

Financování poskytnuté EFRR, ESF, EAGGF a FIGG v rámci Cíle 1 se týkalo 37 %, neboli 169,4 milionů obyvatel EU-25, a dosáhlo výše 149,2 miliardy eur. Další 25,4 eur bylo poskytnuto v rámci Fondu soudržnosti (dosahující až do výše 71,6 % strukturálních fondů a Fondu soudržnosti). 41 % investic v rámci Cíle 1 bylo spotřebováno na infrastrukturu, z čehož téměř polovina byla vyčleněna na dopravu a přibližně třetina na životní prostředí. 33,8 % bylo vyčleněno na vytváření podpůrného prostředí pro podniky a 24,5 % na lidské zdroje.

15,2 %, neboli přibližně 69,8 milionů obyvatel žilo v oblastech Cíle 2 a mělo užitek z finančního balíku 22,5 miliardy eur (9,6 % z celkového objemu) poskytnuté EFRR a ESF. Z celkových investic bylo 55,1 % využito pro výrobní oblast, obzvláště pro podporu malých a středních podniků, 23,9 % na fyzickou regeneraci a životní prostředí, často v místech dříve využívaných průmyslem, a 20,9 % na lidské zdroje.

Programy pro Cíl 3 a 4 se zaměřují na cílové skupiny pro aktivní politiku pracovního trhu a nemají tedy žádné územní zaměření a byly místo toho rozhodovány na národní úrovni. Vyčleněné prostředky pro oba cíle byly ve výši přibližně 24,1 miliardy eur (10,3 % z celkové hodnoty) a byly poskytovány pouze prostřednictvím ESF.

11,5 miliardy eur bylo vyčleněno pro iniciativy Společenství „Interreg III“, „Urban II“, „Equal“, „Leader+“ a pro inovativní akce během období 2000–06.

ADMINISTRACE A ŘÍZENÍ

V období 2000–06 se posílila spolupráce mezi Komisí a členskými zeměmi na základě opatření pro finanční dohled a disciplínu. Byly vyjasněny zodpovědnosti národních řídicích a platebních orgánů a bylo zjednodušeno a urychleno řízení programu prostřednictvím finanční disciplíny a pravidla „n+2“. Podle tohoto pravidla nemožnost poskytnout prokázání platby během dvou let znamená, že vyčleněné prostředky jsou ztraceny. Kromě toho bylo zavedeno větší zapojení členských států a regionů do sledování a vyhodnocování programu systémem vyhodnocování *ex ante*, uprostřed a *ex post*.

V oblasti rozvoje politiky znamenaly druhá a třetí zpráva o ekonomické a sociální soudržnosti odrážely živé období reflexe a diskuse mezi květnem 2001 a únorem 2004 o dopadech politiky soudržnosti a o její budoucí podobě. To usnadnilo průchod nových návrhů nařízení Komise pro období 2007–13.

Od října 2003 se staly „OTEVŘENÉ DNY – evropský týden regionů a měst“ každoročním neformálním setkáním politických činitelů a expertů z celé Evropy i mimo ni. Setkání OTEVŘENÉ DNY, které je společně organizováno Evropskou komisí a Výborem pro regiony spolu s regiony a městy z celé Evropy, Evropským parlamentem a soukromými a občanskými organizacemi, vytváří místo pro výměnu zkušeností a nápadů pro regionální rozvoj.

Česká republika

Výuka uprchlíků

Rakousko

Oživení měst

Fondy URBAN jsou použity pro oživení centra Vídně.

Slovensko

Investice do obnovitelné energie

Větrná farma v Cerové, Slovensko.

V listopadu 2002 byl vytvořen Fond solidarity Evropské unie, který není součástí politiky soudržnosti a slouží naléhavým potřebám regionů, které byly postiženy větší katastrofou.

Základní fakta a čísla

- > **Celkový objem dostupných prostředků strukturálních fondů a Fondu soudržnosti:** 213 miliard eur pro EU-15 na období 2000 až 2006 a 21,7 miliardy eur pro 10 nových členských států na období 2004 až 2006, což představuje třetinu rozpočtu EU a 0,4 % celkového HDP EU.
 - > **z čehož pro regiony pro Cíl 1:** 71,6 %.
 - > **počet obyvatel v regionech pro Cíl 1:** 169,4 milionů (37 % z celkového počtu)
- > **Hlavní příjemci:** Španělsko (56,3 miliardy eur), Německo (29,8 miliardy eur), Itálie (29,6 miliardy eur), Řecko (24,9 miliardy eur), Portugalsko (22,8 miliardy eur), Spojené království (16,6 miliardy eur) a Francie (15,7 miliardy eur).

Výsledky

- > Je odhadováno, že mezi roky 2000 a 2006 výdaje pro Cíl 1 vytvořily 570 000 pracovních míst, z nichž přibližně 160 000 bylo v nových členských státech.
- > Ve Španělsku investovaly strukturální fondy 4 miliardy eur do výzkumu, technického rozvoje, inovací a informačních technologií prostřednictvím více než 13 000 výzkumných projektů na

kterých spolupracovalo téměř 100 000 výzkumníků, a poskytly spolufinancování pro většinu současných 64 španělských technologických parků.

- > V Řecku snížily pokračující investice do athénské metra dopravní zácpy a znečištění ovzduší. Bylo financováno osm nových stanic, včetně čtyř přestupních, a 17 vlaků. V polovině roku 2005 je užívalo v dopravní špičce 17 200 cestujících v porovnání s původně předpokládanými 15 500. Ve Španělsku uspořily investice do silničního systému odhadem 1,2 milionu dopravních hodin za rok.
- > Pro regiony Cíle 2 uvádějí průzkumy na úrovni firem, že koncem období 2000–06 bylo vytvořeno hrubým odhadem 730 000 pracovních míst.
- > V Katalánsku se na program Cíle 2 podílelo přes 6 000 (asi 21 %) výzkumných pracovníků regionu a investice do soukromého sektoru v oblasti informační společnosti dosáhly výše 1,4 miliardy eur (37 %).
- > Ve Spojeném království, v regionech Cílů 1 a 2, obdrželo podporu více než 250 000 malých a středních podniků. Přibližně 16 000 z nich obdrželo přímou finanční podporu.

Více podrobností najdete na stránkách „vyhodnocení“ na:

http://ec.europa.eu/regional_policy

2005

Evropská rada v Bruselu

Ve dnech 15. a 16. prosince 2005 se Evropská rada v Bruselu dohodla na rozpočtu EU pro období 2007–13.

Německo

Podpora výzkumu a vývoje

Evropský fond pro rozvoj regionů podporuje výzkum v oblasti solárních technologií v Berlíně, Německo.

2007

Rozšíření na 27

1. ledna 2007: s připojením Bulharska a Rumunska dosahuje počet členů 27.

STRANA 22

2007 – 2013

Zaměření se na růst a pracovní místa

Dosud největší soustředění zdrojů pro nejhudší členské státy a regiony, zapojení všech regionů a přesun priorit tak, aby byl podpořen růst, pracovní místa a inovace, to jsou v jádru největší změny politiky soudržnosti EU v současném období. V Evropské unii 27 států nyní žije každý třetí obyvatel EU – v celkovém počtu 170 milionů – v těch nejhudších regionech, které získávají pomoc v rámci cíle „Sbližování“. Hospodářské a sociální nerovnosti se při posledním rozšíření významně prohloubily. Vyjádřeno v příjmech na osobu, Lucembursko je nyní sedmkrát bohatší než Rumunsko. Na regionální úrovni je rozdíl dokonce ještě větší: nejbohatším regionem je Vnitřní Londýn s 290 % příjmu na osobu EU-27, zatímco nejhudší region je Severovýchod v Rumunsku s 23 % průměru EU. Evropská rada odsouhlasila v prosinci 2005 rozpočet na období 2007–13 a vyčlenil 347 miliard eur¹⁷ na strukturální fondy a na Fond soudržnosti, z čehož je plánováno vynaložit 81,5 % na regiony „Sbližování“. V důsledku zjednodušených procedur bylo téměř všech 436 programů týkajících se všech regionů a členských států EU odsouhlaseno před koncem roku 2007. Podstatná změna jejich priorit znamená, že čtvrtina zdrojů je nyní vyčleněna na výzkum a inovace a asi 30 % na infrastrukturu pro ochranu životního prostředí a na opatření proti klimatickým změnám.

CESTA K REFORMĚ

V únoru 2004 vydala Evropská komise dokument¹⁸ o budoucnosti rozšířené Unie, včetně návrhu rozpočtu na roky 2007–13. Z celkového rozpočtu 1 025 miliard eur¹⁹ bylo 336 miliard eur vyčleněno pro strukturální fondy a pro Fond soudržnosti a dalších 70 miliard eur bylo určeno pro rozvoj venkova pod jiným označením než soudržnost. Po obtížných jednáních se Evropská rada 11. a 12. prosince v Bruselu dohodla na rozpočtu, který byl převeden v dubnu 2006 na meziinstitucionální dohodu mezi Radou, Parlamentem a Komisí o 864 miliardách eur, z nichž 308 miliard eur bylo určeno pro politiku soudržnosti. Ve stejnou dobu byl stanoven pozměněný rozpočet pro 2008/09.

Od roku 2001 tlumila Komise rušné období reflexe o budoucnosti politiky soudržnosti EU.

V červnu 2004 předložila Komise legislativní balík pěti nařízení,²⁰ včetně jednoho s obecnými opatřeními, tří o EFRR, ESF a o Fondu soudržnosti a posledního o „Evropském uskupení pro územní spolupráci.“ Rada a Parlament je přijaly v červnu 2006 po dosažení dohody o rozpočtu. V prosinci 2006 byla tato nařízení doplněna o jedno jednotné implementační nařízení²¹ nahrazující pět existujících opatření pro informování a publicitu, řídicí a kontrolní systémy, nepravidelnosti, finanční korekce a způsobilost.

POLITIKA SOUDRŽNOSTI MEZI ROKY 2007 AŽ 2013

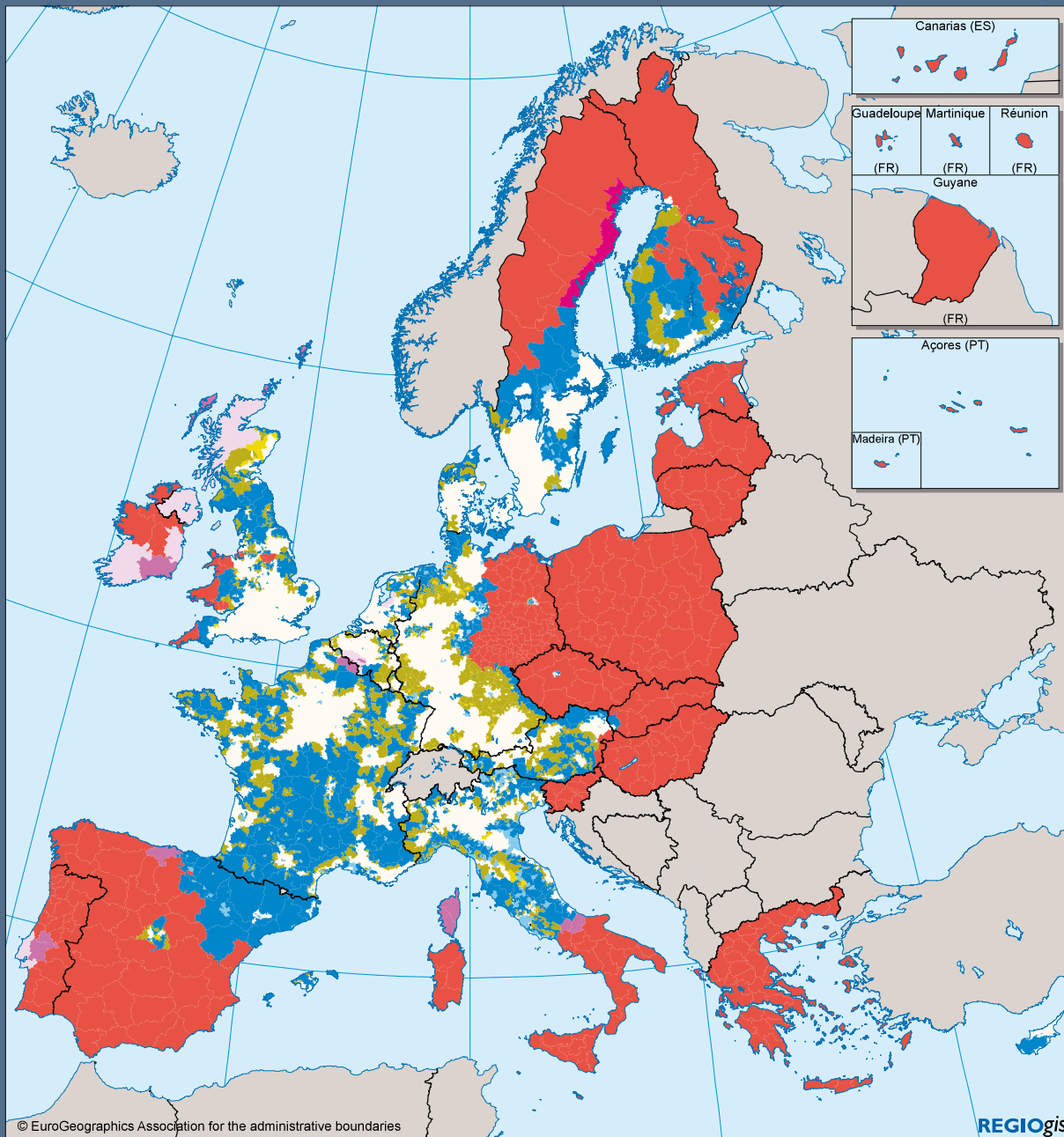
Souběžně se sdružením Cílů 2 a 3 transformovala reforma z roku 2006 iniciativu Interreg do třetího cíle a současně integrovala ostatní

2007-2013

POZNÁMKY NA ZÁVĚR

1. v cenách roku 1988
2. „Dokončení vnitřního trhu“, Bílý papír komise pro Evropskou radu (Milán, 28.–29. června 1985), KOM(85) 310
3. Padoa-Schioppa, Tommaso a jiní (1987). Efektivita, stabilita a rovnost: Strategie pro vývoj ekonomického systému Evropského společenství, Paříž; Cecchini, Paolo. (1988) Evropská výzva 1992: Výhody jednotného evropského trhu, Aldershot, Anglie.
4. v současných cenách
5. Nařízení rady (EEC) č. 2052/88 z 24. června 1988, *Official Journal of the European Communities* č. L 185 z 15.7.1988
6. Nařízení rady (EEC) č. 4253/88 z 19. prosince 1988, *Official Journal of the European Communities* č. L 374 z 19.12.1988
7. Nařízení rady (EEC) č. 4254/88, č. 4255 a č. 4256 z 19. prosince 1988, tentýž *Official Journal* jako nahoře
8. včetně východoněmeckých spolkových zemí
9. v cenách roku 1994
10. *From the Single Act to Maastricht and beyond: the means to match our ambitions*, COM(92) 2000 final, Brussels, 11. února 1992
11. Publikováno v: *Official Journal of the European Communities* č. L 193 z 31. července 1993
12. Viz: *Official Journal of the European Communities* č. L 130 z 25. května 1994; částka zde uvedená zahrnuje objem na rok 1993.
13. Z důvodu budoucích srovnání s následujícími obdobími tento poměrný podíl zahrnuje přidělení v rámci Fondu soudržnosti.
14. v cenách roku 1999
15. Agenda 2000: Pro silnější a širší Unii, Zpráva Evropské komise KOM(97) 2000 z 16. července 1997
16. Vyšlo v: *Official Journal of the European Communities* č. L 161 z 26. června 1999
17. v současných cenách
18. Budování naší společné budoucnosti – Politické výzvy a rozpočtové prostředky rozšířené Unie pro roky 2007–2013, Zpráva Komise KOM(2004) 101 z 10. února 2004
19. Údaje v tomto odstavci jsou v cenách roku 2004, zatímco ostatní části kapitoly odkazují na současné ceny.
20. Konečná verze publikována v: *Official Journal of the European Union* č. L 210 z 31. července 2006
21. Nařízení Komise (ES) č. 1828/2006 z 8. prosince 2006; v *Official Journal of the European Union* č. L 45 z 15. února 2007
22. 4. až 5. prosinec 1987
23. Zasedání Evropské rady ve Fontainebleau 25. a 26. června 1984 poskytla prostředky k vyřešení rozpočtového uvíznutí na mrtvém bodě.

Strukturální fondy 2000–06: Vhodné oblasti

Cíl 1		Cíl 2	
	Cíl 1*		Cíl 2
	Postupné vyřazování (do 31/12/2005)		Cíl 2 (Částečně)
	Postupné vyřazování (do 31/12/2006)		Postupné vyřazování (do 31/12/2005)
	Speciální program		Postupné vyřazování (Částečně) (do 31/12/2005)

Oblasti v Estonsku, Litvě, Polsku, České republice, Slovensku, Maďarsku, Slovinsku, Kypru a na Maltě jsou všechny vhodné od 01/05/2004

* regiony s HDP/osobu pod 75 % průměru EU

Politika soudržnosti EU 1988–2008 Investice do budoucnosti Evropy

Toto vydání časopisu Panorama je věnováno výhradně prvním 20 rokům politiky soudržnosti EU. 24. června se Komise dohodla na nařízení, které spojí stávající fondy EU do souvislosti s „ekonomickou a sociální soudržností“, což je termín, který dva roky předtím zavedl Jednotný evropský akt. Od té doby se politika soudržnosti stala jednou z nejdůležitějších vlivných a diskutovaných politik EU. Příspěvky se ohlížejí zpět na počátky této politiky, změny v průběhu doby a její dopady během předchozích a během současného období. Další informace, včetně videa, map, presentací a této publikace ve 22 jazycích můžete najít na

http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/history

Evropská komise
Generální ředitelství pro regionální politiku
Jednotka B1 – Sdělovací prostředky, informace, vztahy se třetími zeměmi
Raphaël Goulet
Avenue de Tervueren 41, B-1040 Brussels
Fax: (32-2) 29-66003
E-mail: regio-info@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

ISSN 1725-8197

© Evropská společnost, 2008
Reprodukce tohoto materiálu je povolena pouze pod podmínkou uvedení zdroje.

Tištěno v Belgii

ÚŘAD PRO OFICIÁLNÍ PUBLIKACE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
L-2985 Lucembursko